

Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції,
присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ ТВАРИН

19-20 жовтня 2023 року
м. Полтава, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

*Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса*

19–20 жовтня 2023 року, м. Полтава, Україна

Е-видання ПДАУ

ПОЛТАВА – 2023

УДК 619

ББК 48

С 91

Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса, 19–20 жовтня, 2023 р. Полтава, 2023. 158 с. [електронне видання]

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень, лікування і профілактики хвороб тварин у напрямках: діагностика і терапія тварин; ветеринарне акушерство, гінекологія; ветеринарна хірургія; ветеринарна фармакологія та токсикологія; фізіологія людини і тварин; паразитологія, ентомологія; гігієна тварин та ветеринарна санітарія; ветеринарно-санітарна експертиза; ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія; патологія, онкологія і морфологія тварин. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є викладачі вищих навчальних закладів, науковці науково-дослідних установ, здобувачі вищої освіти, аспіранти, докторанти, слухачі магістратури, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Редакційна колегія:

Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри терапії імені професора П. І. Локеса; *Канівець Н. С.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Кравченко С. О.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Супруненко К. В.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Корчан М. І.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Каришева Л. П.*, ст. викладач; *Зарицький С. М.*, асистент; *Бурда Т. Л.*, завідувач навчально-наукової лабораторії терапії.

Відповідальний за випуск: Н. С. Канівець

Рекомендується до електронного видання вченою радою факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 16 жовтня листопада 2023 року).

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

Омельченко О. В., Євстаф'єва В. О. МОРФОМЕТРИЧНІ ОЗНАКИ ЯЄЦЬ <i>HETERAKIS GALLINARUM</i> , ВИДІЛЕНИХ З ГОНАД САМОК НЕМАТОД	132
Омельяненко Б. І., Карасик М. Д., Локес-Крупка Т. П., Дев'ятко О. С. ДО ПИТАННЯ ХРОНІЧНОГО РЕСПІРАТОРНОГО СИНДРОМУ МИШОПОДІБНИХ ГРИЗУНІВ	134
Петренко М. О., Харченко В. О. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАГАЛЬНОВІДОМИХ ТА УДОСКОНАЛЕНОГО СПОСОБІВ КОПРООВОСКОПІЇ ПРИ ТРИХУРОЗІ ОВЕЦЬ	136
Петруненко А. П., Євстаф'єва В. О. ЕПІЗООТОЛОГІЯ ДЕРМАНІСІОЗУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	138
Погорелова Г. М. ВІКОВА ДИНАМІКА ТОКСОКАРОЗУ КОТІВ	141
Рагуля М. Р., Горальський Л. П., Сокульський І. М. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕРЦЯ БАРАНА СВІЙСЬКОГО – <i>OVIS ARIES L.</i>	143
Рудяшко В. С. ПОШИРЕННЯ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ ПАРАЗИТІВ У КУРЕЙ	146
Тігаренко О. В., Баришник А. В. БІОЛОГІЯ ЗБУДНИКА, ПАТОГЕНЕЗ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ СОБАК	148
Тігаренко О. В., Хан А. Д. ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ КОТІВ ТА ДІАГНОСТИКА ЗАХВОРЮВАННЯ	150
Фещенко Д. В., Дубова О. А., Згозінська О. А., Романишина Т. О. ОКСИУРИДИ У ПОПУЛЯЦІЇ БІЛОК (<i>Sciurus vulgaris</i>) ЛІСО-ПАРКОВОЇ ЗОНИ ПІВНІЧНОЇ УКРАЇНИ	152
Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В., Панчук А. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «МІЛПРО» ЗА ТОКСОКАРОЗУ ЦУЦЕНЯТ	155

Омельченко О. В., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
e-mail: evstva@ukr.net

МОРФОМЕТРИЧНІ ОЗНАКИ ЯЄЦЬ *HETERAKIS GALLINARUM*, ВИДІЛЕНИХ З ГОНАД САМОК НЕМАТОД

Вступ. Кишкові нематодози курей завдають значної шкоди птахівництву, що складається зі зниження продуктивності, погіршення харчових якостей м'яса через зниження вмісту амінокислот, вітамінів, макро- та мікроелементів. Птахи, уражені кишковими нематодами, виділяють у довкілля значну кількість яєць гельмінтів [1, 2]. Одним з найбільш поширених гельмінтозів серед курей є гетеракоз. Зокрема, у птахогосподарствах окремих регіонів Польщі екстенсивність ураження курей *H. gallinarum* становила 5,7 % [5]. На території Африки 15,56 % досліджених курей були інвазовані гетеракісами [3].

Одним із способів боротьби з кишковими паразитами, в тому числі й з гетеракозом, є лікувально-профілактична дегельмінтизація, доцільність якої ґрунтується на результатах своєчасних та безпомилкових зажиттєвих паразитологічних досліджень. Також, вивчення поширення, епізоотологічних особливостей інвазій птахів враховує окрім анамнестичних даних, клінічних ознак, патологоанатомічних змін, також, результати копроскопічних досліджень. За результатами останніх виявляють яйця нематод, де важливим є їх точна ідентифікація за морфологічними та метричними особливостями [4, 6].

Метою досліджень було дослідити морфометричні ознаки яєць *Heterakis gallinarum*, виділених з гонад самок нематод.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження виконували протягом 2023 р. на базі лабораторії кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету.

З метою вивчення особливостей морфологічної будови яєць *H. gallinarum* у лабораторних умовах їх виділяли з гонад самок гетеракісів. З метою вимірювання метричних характеристик яєць гетеракісів використовували програмне забезпечення ImageJ for Windows® (version 2.00) в інтерактивному режимі з використанням об'єктива $\times 10$, $\times 40$ та фотоокуляра $\times 10$. Для калібрування аналізатора зображень використовували мікроскопа MikroMed. Мікрофото зйомку проводили за допомогою цифрової камери до мікроскопа MikroMed 5Mpix (China).

Результати досліджень. Проведеними дослідженнями встановлено, що морфологічно яйця мали характерну для гетеракісів будову, а саме: овально-видовжені, з вираженою тонкою, гладенькою оболонкою. Всередині яйце заповнене зародком на стадії дроблення (рис. 1).

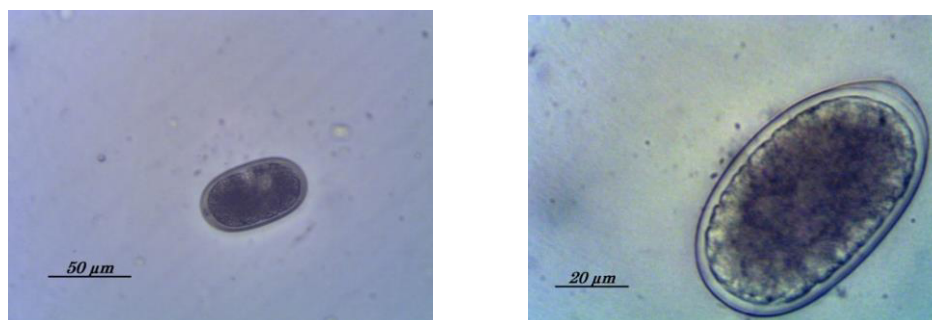

Рис. 1 – Морфологічна будова яєць *Heterakis gallinarum*, виділених з гонад самок нематод

Метричними дослідженнями встановлено параметри довжини та ширини яєць, а також товщина оболонки. Зокрема, довжина яєць, в середньому, становила $76,4 \pm 4,06$ мкм, ширина яєць – $42,58 \pm 2,26$ мкм, товщина оболонки – $2,82 \pm 0,37$ мкм (табл., рис. 2).

Таблиця

Метрична характеристика яєць *Heterakis gallinarum*, виділених з гонад самок нематод (n=15)

Показник, мкм	M±SD	min	max
Довжина	$76,4 \pm 4,06$	69,48	82,65
Ширина	$42,58 \pm 2,26$	39,82	46,17
Товщина оболонки яйця	$2,82 \pm 0,37$	2,11	3,48

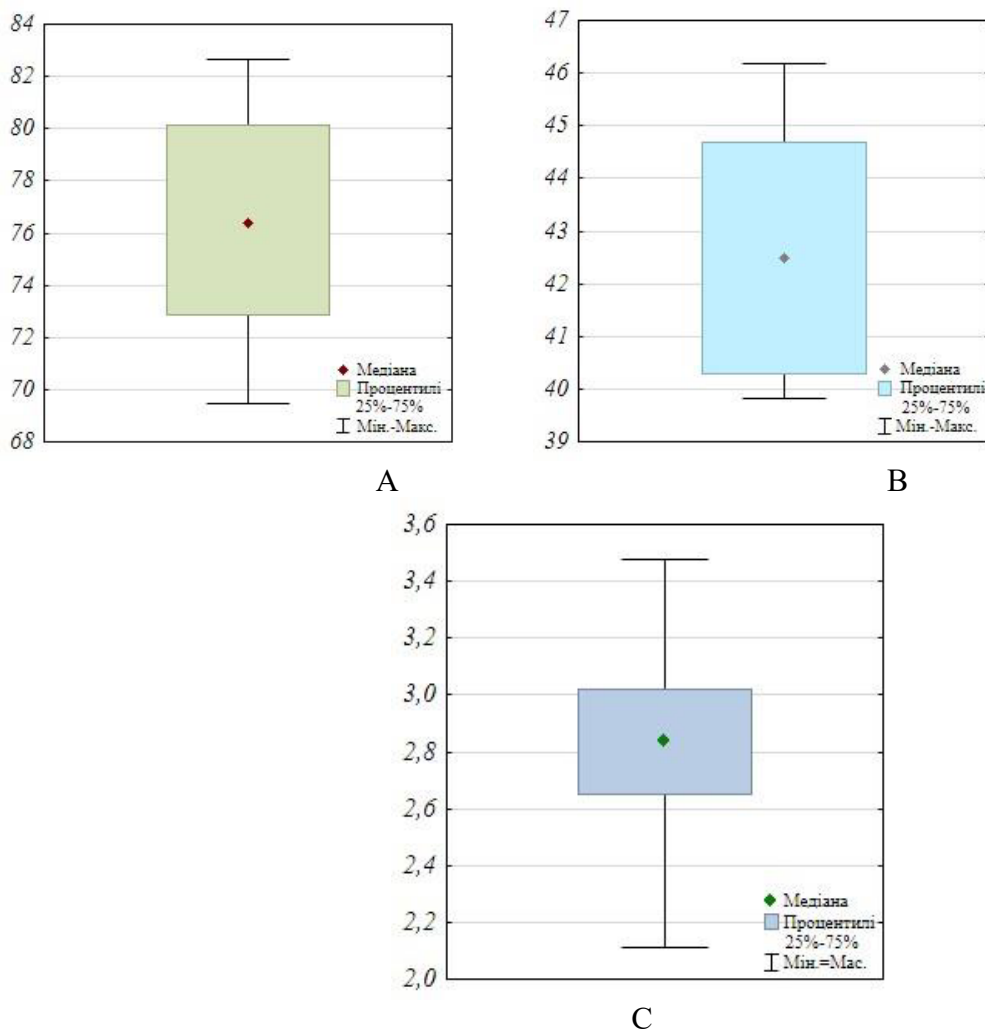

Рис. 2 – Морфометричні параметри яєць *Heterakis gallinarum*, виділених з гонад самок нематод: А – довжина; В – ширина; С – товщина оболонки

Коливання показників довжини яєць гетеракисів складає від 69,48 до 82,65 мкм, ширини – від 39,82 до 46,17 мкм, товщини оболонки – від 2,11 до 3,48 мкм.

Висновок. При диференціації яєць *Heterakis gallinarum*, окрім їх морфологічних ознак, можна враховувати метричні параметри довжини і ширини яєць ($76,4 \pm 4,06$ та $42,58 \pm 2,26$ мкм) та їх товщини оболонки ($2,82 \pm 0,37$ мкм).

Література

1. Anane A., Dufailu O. A., Addy F. *Ascaridia galli* and *Heterakis gallinarum* prevalence and genetic variance of *A. galli* in rural chicken from the Northern Region, Ghana. *Veterinary parasitology, regional studies and reports*. 2022. № 29. 100692. doi: 10.1016/j.vprsr.2022.100692

2. Cupo K. L., Beckstead R. B. *Heterakis gallinarum*, the Cecal Nematode of Gallinaceous Birds: A Critical Review. *Avian diseases*. 2019. № 63 (3). P. 381–388. doi: 10.1637/0005-2086-63.3.381

3. Malatji D. P., Tsoetsi A. M., van Marle-Koster E., Muchadeyi F. C. A description of village chicken production systems and prevalence of gastrointestinal parasites: Case studies in Limpopo and KwaZulu-Natal provinces of South Africa. *Onderstepoort journal of veterinary research*. 2016. № 83 (1). a968. doi: 10.4102/ojvr.v83i1.968

4. Taylor M., Coop R., Wall R. *Veterinary Parasitology*. 3rd ed. Oxford, UK: Blackwell Publishing, 2007. 874 p.

5. Tomza-Marciniak A., Pilarczyk B., Tobiańska B., Tarasewicz N. Gastrointestinal parasites of free-range chickens. *Annals of parasitology*. 2014. № 60 (4). P. 305–308.

6. Permin Hansen J. W. Epidemiology, diagnosis, and control of poultry parasites; FAO. 1998. Available from: <http://www.fao.org/3/x0520e/x0520e.pdf>.

УДК 636.09:599.323.4:616.2

Омельяненко Б. І.*, здобувач вищої освіти ступені магістр
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
e-mail: omelanienkobogdana1@gmail.com

Карасик М. Д.*, учениця 11 класу
Лицей № 17 «Інтелект» Полтавської міської ради, м. Полтава, Україна

Локес-Крупка Т. П., кандидат ветеринарних наук, доцент
EcoCentr Lokes, м. Полтава, Україна

Дев'ятко О. С., кандидат технічних наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ХРОНІЧНОГО РЕСПІРАТОРНОГО СИНДРОМУ МИШОПОДІБНИХ ГРИЗУНІВ

Вступ. Гризуни – це найбільша і найрізноманітніша група ссавців [2]. Вони досить поширені на Землі, часто перебувають у тісному контакті з людьми, домашніми та дикими тваринами. Необхідно відмітити, що значна кількість досліджень була зосереджена на здатності гризунів переносити інфекційні захворювання (резервуар зоонозних інфекцій), однак, менше уваги приділялося захворюваності самих гризунів інфекційними хворобами [4,5].

Захворювання органів дихання щурів та близьких до них мишоподібних гризунів (різні види декоративних мишей, піщанок), позначають як хронічний респіраторний синдром мишоподібних гризунів (ХРС). Часто це захворювання називають мікоплазмоз (за назвою одного із збудників хвороби *Mycoplasma pulmonis*) [1].

Хронічний респіраторний синдром – це захворювання щурів різного віку (але переважно старше одного року), який виникає внаслідок дії інфекційного збудника (мікоплазми, бордетели, пастерелл, стрептококу, вірусу Сендай), і проявляється респіраторними (розладами дихання) й іншими симптомами (в патологічний процес може включатися статева система, шкірні покриви, органи слуху, вестибулярний апарат) [1,3].

---

* Науковий керівник – кандидат ветеринарних наук, доцент Н. С. Канівець